

**Tzemach Tzedek**  
**Ohr HaTorah**  
**Parshas Shemini**  
**להבין ענין לויתן ושור הבר**

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                      |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| To understand the matter of the Leviathan and the Wild Ox: behold, in the Zohar, Parshas Beshalach, page 50b, on the verse “This Leviathan You formed”, Rabbi Yitzchak said: "Above, above there is a union that dwells in love and is never separated."                                                                                                                                                                                                                                               | להבין ענין לויתן ושור הבר, הנה בזהר פרשת בשלח דף נ' ע"ב על פסוק "לויתן זה יצרתי" ר' יצחק אמר: "לעילא לעילא אית זווגא דשרי בקביבותא ולא מתפרש לעלמין".                                                                                                                |
| And the Mikdash Melech explains that “above, above” refers to the Yesod of Abba and Imma, which is above Malchus and above Ze’eir Anpin.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | ופירש המקדש מ דפירוש "לעילא לעילא" הינו ביסוד "או"א שהוא לעילא מן המלכות ולעילא מזעיר על                                                                                                                                                                             |
| And this is also necessary from what it says, "and they never separate"—this refers to the union of Abba and Imma which is Tadir velo Pasik (constant and unceasing). As it is stated in the Zohar Parshas Acharei, page 77b and page 61b, and in Vayikra, page 4a.                                                                                                                                                                                                                                    | וכן מוכרח ממה שכתב "ולא מתפרשין לעלמין", דהינו יחוד או"א שהם תדיר ולא פסיק, וכדאיתא בזהר פרשת אחרי דף ע"ז ב' ודף ס"א ב' ובפירוש ויקרא דף ד' א                                                                                                                        |
| And likewise the Ramaz wrote in Parshas Bereishis (on page 6a) that Leviathan is the Yesod of Abba—because "Leviathan" is a term of attachment and union, like the verse “This time, my husband will be attached to me”.                                                                                                                                                                                                                                                                               | וככה כתב הרמ"ז בפרשת בראשית (על דף ו' ע"א) דלויתן הוא יסוד אבא, והינו משום דלויתן הוא לשון "חבור ודבוק כמו" הפעם ילנה אישי אלי                                                                                                                                       |
| And so they interpreted it regarding the union of the Infinite Light (Ohr Ein Sof), which is Tadir velo Pasik as above.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | וכן פרשוהו ביחוד אור-אין-סוף שהן תדיר ולא פסיק כנ"ל                                                                                                                                                                                                                  |
| However, according to this, a question arises. For the Arizal writes (as brought in Pri Etz Chayim and in Sefer HaMa’amarim section 45) that there are two types of Chochmah-Binah unions: one is constant—for giving vitality to the worlds, not for generating souls, but only to give light and sustenance to the worlds to keep them alive, as it says “You give life to them all”—and therefore, this union is never separated in order to provide nourishment and vitality for the upper worlds. | איברא דלפי זה צריך עיון, כי הנה כתב האריז"ל הובא בפע"ח ובספר המאמרים סימן מ"ה כי ב' מיני זיווגי חכמה-בינה הם: א' תדירי להחיות העולמות ולא להיות נשמות אלא לתת אור ושפע בעולמות להחיות, כמו שנאמר "ואתה מחיה את כלם"—ולפיכך לא מתפרשין לעלמין לתת מזון ומחיה לעליונים |
| But for generating souls for the lower worlds, that union only happens occasionally and at specific times, as he writes there.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | אבל להיות נשמות לתחתונים הוא זיווג לפרקים ולעתים מזמנים עכ"ו                                                                                                                                                                                                         |
| If so, since the level of Leviathan is called by the name of this unending connection (which is not for generating souls), then it seems that it is from the union which is not for generating souls—whereas the union for generating souls is not constant.                                                                                                                                                                                                                                           | ואם כן מאחר שבחינת לויתן נקראת על שם החבור דלא מתפרש לעלמין—אז משמע דהיא מבחינת היחוד שלהחיות ולא להיות נשמות, דהא זיווג להיות נשמות אינו תדירי כנ"ל                                                                                                                 |

## Tzemach Tzedek

## Ohr HaTorah

## Parshas Shemini

## להבין ענין לויתן ושור הבר

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                            |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| And it is difficult—if so, this union would be called an incomplete union, as the Arizal writes that it is not so praiseworthy.                                                                                                                                                                                                                           | וקשה—דאם פון זי היינצו נקרא זיווגא דלא שלים, ויכמו שכתב האריז"ל שאינו כד משבח בו.                                                                                                                          |
| And so it is elaborated in Sefer HaMa'amarim page 95b (beginning of section 165) and on page 103b (end of section 174).                                                                                                                                                                                                                                   | וכן הוא באריכות בספר המאמרים דף צ"ה ע"ב (ראש (סימן קס"ה) ודף ק"ג ע"ב (סוף סימן קע"ד).                                                                                                                      |
| But the verse says, “This Leviathan You formed to play with”—which implies that it is the epitome of perfection.                                                                                                                                                                                                                                          | והכתוב אומר "לויתן זה יצרתי לשחק בו"—משמע דהוא תכלית השלימות.                                                                                                                                              |
| And as it is written in Parshas Pinchas, on the verse “Command the Children of Israel”, and further: that Leviathan and the fish of the sea are the souls of the highest tzaddikim, as written in the introduction to the Zohar page 6b and in Parshas Balak page 187b, on the verse “They shall multiply like fish...”.                                  | ויכמו שכתוב בפרשת פינחס על פסוק "צו את בני ישראל" כו', ועוד—דליתן ונוגי ימא הן נשמות הצדיקים המפלגים, כמו שכתוב בהקדמת הזהר דף ו' ע"ב ובפרשת בלק דף קפ"ז ב' על פסוק "וידגו לרב" כו'.                       |
| If so, it appears that it surely is from the union for generating souls, etc.                                                                                                                                                                                                                                                                             | ואם פון משמע דהוא ודאי מבחינת היחוד דלקיות נשמות כו'.                                                                                                                                                      |
| And this may be resolved by what is written in the Zohar Parshas Acharei, page 61b: “At the time that he unites with her in a complete union...”                                                                                                                                                                                                          | ויש ליישב—דהנה בזהר פרשת אחרי דף ס"א ע"ב 'אימא': "בשעתא דיזדווג עמה בזיווגא שלים" כו'.                                                                                                                     |
| In that path which is unknown above and below, etc., and they are found in a desire that is not constant, etc., one from the other, end quote — behold, even in the aspect of <i>complete union</i> he said it is in a desire that is not constant.                                                                                                       | בהוא נתיב דלא אתידע לעילא ולתתא כו' ואשתכחו ברעוהא דלא מתפרש תדירא כו' חד מחד עכל"ש — הרי דגם בבחינת זיווגא שלים אמר ברעוהא דלא מתפרש תדירא כו'.                                                           |
| Therefore, one must say that the intention is: since, after all, Chochmah and Binah themselves are constant and unceasing ( <i>Tadir velo Pasik</i> ), therefore, even though this union of complete union is intermittent, it still can be called a connection of unceasing desire, since they are never totally separated like Ze'ir Anpin and Malchus. | ועל פתח צריך לומר דהפונה דכיון דעל כל פנים חכמה ובינה עצמן הם תדיר ולא פסיק — לכן עם היות שייחוד זה זיווגא שלים הם לפרקים — שייך לקרותו ברעוהא דלא מתפרש, כיון דלעולם אינם נפרדים לגמרי כמו ז' א"א ומלכות. |
| And see in Sefer <i>Aruget HaBosem</i> on Parshas Shir HaShirim, in the explanation of “the King to whom peace belongs,” etc.                                                                                                                                                                                                                             | ועין בספר ארוגת הבושם בפרשת שיר השירים בפריש 'מלך שהשלום שלו כו'.                                                                                                                                          |
| And if so, it also makes sense that it is also called <i>Leviathan</i> , a term of connection, etc.                                                                                                                                                                                                                                                       | ואם פון משום הכי א"ש גם פון דנקרא גם פון לויתן לשון 'חבור כו'.                                                                                                                                             |
| And this is also implied from what is stated in Zohar I, page 6a, regarding the matter of “one fish,” etc., that was without... and afterward it brought them out... a curved letter Kuf.                                                                                                                                                                 | וכד מוכח ממה שנאמר בזהר חלק א' דף ו' ע"א בענין חד נונא כו' דהנה בלא כו' ולבתר אפיק לון כו' סגירא קו"ף.                                                                                                     |

## Tzemach Tzedek

## Ohr HaTorah

## Parshas Shemini

## להבין ענין לויתן ושור הבר

|                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                             |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| And the Ramaz there explains that it refers to the idea of <i>Mayin Nukvin</i> and <i>Mayin Dechurin</i> (feminine and masculine waters), etc.                                                                                              | ו'פירש הרמ"ז שם דהוא ענין מ"ן ומ"ד כו                                                                                       |
| If so, it is explained that this is the level of <i>complete union</i> of Abba and Imma, which is described by <i>Mayin Nukvin</i> and <i>Mayin Dechurin</i> , as stated in Sefer HaMaamarim at the end of section 165, as mentioned above. | אם כן מבואר דזהו בחינת זיווגא שלים דא"א שהוא על שם מ"ן ומ"ד כמו שכתוב בספר המאמרים סוף סימן קס"ה כנ"ל                       |
| Furthermore, the Ramaz explicitly writes there that in our times the union is not constant for the sake of generating souls—only when there is some tzaddik, etc., see there.                                                               | ועוד דבהדיא כתב הרמ"ז שם על הנ"ל דבזמן הזה אין היחוד תדירי לצורך הולדת נשמות — רק בהיות איזה צדיק כו', ע"ש                  |
| If so, it is explained from this that Leviathan is in the union of Abba and Imma, which is called <i>complete union</i> .                                                                                                                   | אם כן מבואר מזה דלויטן הוא ביחוד דא"א הנקרא זיווגא שלים                                                                     |
| And all of this is according to the interpretation of Rabbi Yitzchak in Zohar Beshalach, page 50b, that Leviathan is the Yesod of Abba which unites with the Yesod of Imma, as mentioned above.                                             | וכל זה הוא בפירושו ר' יצחק בזהר בשלח דף נ' ע"ב דלויטן הוא יסוד אבא המתחבר ביסוד אימא כנ"ל                                   |
| However, Rabbi Yehudah there interprets that Leviathan is the Yesod of Ze'ir Anpin.                                                                                                                                                         | אבל ר' יהודה שם פירש דלויטן הוא יסוד ז"א                                                                                    |
| And so it is in Zohar Vayechi, page 248a.                                                                                                                                                                                                   | וכן הוא בזהר פ' ויחי דף רמ"ח ע"א                                                                                            |
| And it must be said that both interpretations are true, for Bina is called “sea” and Malchus is also called “sea,” as written in Pardes, entry <i>Yam</i> (Sea).                                                                            | וצריך לומר ששני הפירושים אמת, דבינה נקראת ים וגם מלכות נקראת ים כמו שכתוב בפ' ד"ס ערך ים                                    |
| And in regard to the aspect where Bina is called “sea,” then Leviathan is the Yesod of Abba. But in regard to the aspect where Malchus is called “sea,” then Leviathan is the Yesod of Ze'ir Anpin.                                         | ולגבי בחינת היות הבינה נקראת ים — אז בחינת לויטן הוא יסוד אבא. ולגבי בחינת שהמלכות נקראת ים — אזי לויטן הוא יסוד ז"א        |
| However, it is difficult—for Leviathan is a name that implies <i>Tadir velo Pasik</i> , and how can that apply to Ze'ir Anpin and Malchus, who are beloveds but not constant friends?                                                       | אבל קשה — דלויטן הוא על שם תדיר ולא פסיק, ואם כן איך יצדק כן בז"א ונקובא שהם דודים ולא רעים                                 |
| And this too can be answered: behold, the entire matter of Ze'ir Anpin and Malchus separating is because Malchus descends into Beriah-Yetzirah-Asiyah as in the secret of “Go and diminish yourself,” etc.                                  | וגם זה יש לומר — דהנה כל עיקר ענין דז"א ונקובא שהם מתפרשין — הוא משום שהמלכות יורדת 'בבריאה-יצירה-עשיה' בסוד "לכי ומעטי" כו |
| And from another place, it is explained that Malchus of Atzilus itself never descends into Beriah-Yetzirah-Asiyah—only one aspect of it does, as brought in Likutei HaShas of the Arizal.                                                   | וממקום אחר — דמלכות דאצילות עצמה אינה יורדת בברי"ע לעולם, רק בחינה אחת ממנה, כמו שכתוב בלקוטי הש"ס לקרינ"ל                  |

## Tzemach Tzedek

## Ohr HaTorah

## Parshas Shemini

## להבין ענין לויטן ושור הבר

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                   |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| And this is the concept of “ <i>Like a rose among the thorns, so is My beloved...</i> ” — that the external Malchus is among the thorns, whereas the essential Malchus of Atzilus, called <i>My beloved</i> , is always in Atzilus.                                                                                                        | וזהו ענין “כשושנה בין החוחים בן רעיתי” כו' — דהמלכות החיצונה היא בין החוחים, מה שאין בן מלכות דאצילות עצמה הנקראת “רעיתי” — שהיא באצילות תמיד                     |
| And since she is always in Atzilus, then she is also in the level and status of Imma.                                                                                                                                                                                                                                                      | ויכיון שהיא באצילות תמיד — אם בן היא גם בן בבחינה ומדרגת אימא                                                                                                     |
| Therefore, it is proper that from this perspective, the Yesod of Ze’ir Anpin is also called <i>Leviathan</i> , just as the Yesod of Abba is called so, as explained above.                                                                                                                                                                 | ולכן א"ש שמצד בחינה זו — יסוד ז"א נקרא גם בן “לויטן”, כמו יסוד אבא בנ"ל                                                                                           |
| And so it is explained elsewhere, that the two aspects within Malchus of Atzilus are those which are called “sea” and “earth.”                                                                                                                                                                                                             | וכן נתבאר במקום אחר — שב' בחינות הנ"ל “שבמלכות דאצילות הם הנקראות “ים” ו“אֶרֶץ”                                                                                   |
| And therefore it is understood that the above-mentioned level is called <i>Leviathan</i> , etc.                                                                                                                                                                                                                                            | “ולכן א”ש דבחינה הנ"ל נקראת לויטן כו                                                                                                                              |
| And see in Zohar Hadash, Bereshis, page 12b, where it is written that in this level the Malchus is called <i>Binah</i> , “Like a mother, so is her daughter,” and is called <i>Shechinta Ila’ah</i> (Upper Shechinah), etc.                                                                                                                | ועין בזהר חדש בראשית דף י"ב ע"ב שכתב שבבחינה זו נקראת המלכות בינה — “כאם בן בתה” — ונקראת “שכינתא עילאה כו                                                        |
| And this is the idea of <i>Moshe merited Binah</i> , etc., see there.                                                                                                                                                                                                                                                                      | וזהו ענין “משה זכה לבינה” כו' ע"ש                                                                                                                                 |
| And the matter of the <i>Wild Ox (Shor HaBor)</i> — behold, here our Rebbe, of blessed memory, writes that it is the aspect of “expanded from the left,” etc.                                                                                                                                                                              | וענין שור הבר, הנה כאן כתב רבינו ז"ל שהוא בחינת “פ"ש מן השמאל” כו                                                                                                 |
| And in the Zohar, Parshas Shemini, page 38b, on the verse “ <i>and a bull and a ram for peace offerings</i> ” — because the bull is complete, etc., the Mikdash Melech writes that the bull is in Yesod, in the secret of “ <i>His firstborn bull has majesty</i> ” [Deuteronomy 33:17], which refers to Yosef who is the aspect of Yesod. | והנה בזהר פרשת שמני דף ל"ח ע"ב על פסוק “ושור ואיל לשלמים” — “בגין דשור שלים איהו כו” — כתב המקד"ש מלך פירוש שור ביסוד בסוד “בכור שורו הקד"ש”, דגבי יוסף שהוא יסוד |
| And therefore also Moshiach ben Yosef is called <i>Shor</i> (Bull).                                                                                                                                                                                                                                                                        | “ולכן גם בן משיח בן יוסף נקרא “שור                                                                                                                                |
| And in my opinion, similarly should be interpreted the Zohar, Parshas Shelach, page 163, regarding <i>Shor Tam</i> , and therefore Yosef is called <i>B’chor Shor</i> , etc., see there.                                                                                                                                                   | ולענין ד"ש על דרך זה תפרש הזהר שלח דף קס"ג בענין “שור תם”, ובגין בן אתגרי יוסף “בכור שור” כו' ע"ש                                                                 |
| And the Mikdash Melech there explains that it is the Yesod of the 150 [lights]... however, in the Pardes it is written that <i>Shor Tam</i> is in holiness.                                                                                                                                                                                | והמקד"ש מלך שם פירש שהוא יסוד דק"ו, אבל בפך"ס שם כתב ד"שור תם" הוא בקדושה                                                                                         |

## Tzemach Tzedek

## Ohr HaTorah

## Parshas Shemini

## להבין ענין לויתן ושור הבר

|                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                           |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| And in Zohar Chukas, page 180, on the verse regarding the <i>Parah</i> (Red Heifer), that it receives from the left, etc.                                                                                                          | ובזהר חקת דף ק"פ על פסוק "פָּרָה" דְּקַבִּילַת מִשְׁמָאלָא כו'.                                                           |
| And according to the explanation that <i>Parah</i> refers to Malchus, as is written in the Raya Mehemna there, "and the lower <i>Shechinah</i> is the <i>Parah</i> ," etc., if so, it makes sense that she receives from the left. | ולפי הפירוש ד"פָּרָה" היא מלכות – כמו שכתוב ברע"א שם "ושכינתא תתאה איהי פָּרָה" כו' – ואם כן א"ש דְּקַבִּילַת מִשְׁמָאלָא |
| And who is the one from the left? The <i>Shor</i> (bull) — that is, the aspect of Yesod.                                                                                                                                           | ומאן הוא לְשִׁמְאלָא? שור – הינו בחינת יסוד                                                                               |
| And what he wrote, that it is "expanded from the left," means that the Yesod leans toward Gevurah, as it is written in Pardes, Sha'ar HaMachri'im, end of chapter 4.                                                               | ומה שכתב "פֶּש מן השמאל" – הינו שהיסוד נטיתו אל הגבורה, כמו שכתוב בפרד"ס שער המכריעים סוף פרק ד                           |
| And therefore the acronym of <i>Avag Yetzet</i> equals the gematria of <i>Shor</i> , which is the <i>Chesed within Gevurah</i> , as explained elsewhere.                                                                           | ולכן ראשי תבות "אב"ג יצ"ץ" גימטריא "שור" – שהיא תוספת שבגבורה, כמו שנתבאר במקום אחר                                       |
| And furthermore, "I will multiply his seed and give him Yitzchak" — that the drawing down of seed and the drop [of life] is through the <i>Gevuros</i> of Yitzchak, etc.                                                           | ועוד: "והרבותי את ורעו ונתתי לו את יצחק" – שהמשכת הנרע והטפה על ידי גבורות דיצחק כו                                       |
| And therefore it is appropriate to say that <i>Shor</i> refers to Yesod, etc.                                                                                                                                                      | ולכן שייך לומר "שור" כְּיִסוּד כו                                                                                         |
| However, it is difficult: for behold, above it was explained according to one opinion that the Yesod of Ze'ir Anpin is called <i>Leviathan</i> — so how can it also be called <i>Shor</i> (Bull)?                                  | אבל קשה: דהנה לעיל מבואר לחד פירוש דְּיִסוּד ז"א "נִקְרָא לוֹיִתָּן, וְאִידָּה נִקְרָא גַם כֵּן "שור                      |
| After all, <i>Leviathan</i> and <i>Shor</i> are two different levels to the point that there will be a battle and war between them in the future, as stated in the Zohar and in Midrash Rabbah, Parshas Shemini, chapter 13.       | והרי "לויתן" ו"שור" הם ב' מדרגות שונות עד שיהיה קניגא ומלחמה ביניהם לעתיד, כמו שכתוב בזהר ובמדבר"ש רבה פרשת שמני פרק י"ג  |
| If so, how is it possible that they are truly the same level?                                                                                                                                                                      | ואם כן איך יתכן ששניהם בחינה אחת ממש                                                                                      |
| And granted, according to the first opinion above, that <i>Leviathan</i> is the Yesod of Abba — it is well understood that the Yesod of Ze'ir Anpin is <i>Shor</i> .                                                               | ובשלמא לפירוש הראשון דלעיל דלויתן הוא יסוד אבא — שפיר יש לומר דְּיִסוּד ז"א נִקְרָא "שור                                  |
| But according to the second opinion, it is difficult, etc.                                                                                                                                                                         | מה שאין כן לפירוש הבית קשה כו                                                                                             |
| However, it may be said: it was already explained above that the Yesod with Malchus, when she is called "sea," refers to her being in the state of <i>Atzilus</i> proper.                                                          | אבל יש לומר: דהא כבר מבואר למעלה — דהא דְּיִסוּד עם המלכות, כמו שהיא נקראת "ים" — שהיא הייתה בבחינת אצילות ממש            |

## Tzemach Tzedek

## Ohr HaTorah

## Parshas Shemini

## להבין ענין לויתן ושור הבר

|                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                           |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| But when Malchus descends into Beriah, Yetzirah, and Asiyah — which is called <i>Eretz</i> (Earth) and <i>Yabashah</i> (Dry Land) — then the union with the Yesod of Ze'ir Anpin is called <i>Shor</i> .                                                       | מה שאין פן בחינת המלכות פשהיא יורדת בבחי' ע — שנקראת "ארץ" ו"יבשה" — אז בחינת יחידה עם "יסוד ז"א נקרא "שור".                              |
| And as our Sages said: “Never did I call my ox ‘my ox,’ but rather ‘my field ox’” (Shabbos 118b), and Rashi explains: this is the main thing in the field, as it is written: “ <i>And great produce comes through the strength of the ox</i> ” [Mishlei 14:4]. | ובכמו שאמר רז"ל: "ממי לא קריתי לשורי שורי — אלא לשורי שדי" (שבת קי"ח ב'), ופירש רש"י: "שהוא העיקר בפעולה, כמו שכתוב "ורב תבואות בכח שור". |
| And it is known that the growth of grain from the earth is like birth from a woman, and the planting of the seed is like the planting of the drop [of life], and all of this is through the power of the ox mentioned above.                                   | ונודע שגדול התבואה מן הארץ — זהו כעין הלידה מן האשה, וזריעת הגרעין והנרע — כמו זריעת הטפה, וכל זה הוא על ידי כח השור הנ"ל.                |
| And if not for that, the planting would not produce any growth, etc.                                                                                                                                                                                           | ואילו לא — לא הייתה הנריצה פועלת שום צמיחה כו.                                                                                            |
| And now it is understood why it is also called <i>Shor HaBor</i> (Wild Ox), for <i>Bor</i> means “outside” — that is, the union with Malchus as she is encloded in Beriah, Yetzirah, and Asiyah — and this is the meaning of “outside.”                        | והשתא א"ש דנקרא גם כן "שור הבר", כי "בר" הוא פירוש "חוץ" — דהינו, שהוא יחיד עם המלכות "שמתלבשת בבחי' ע, וזהו פירוש "חוץ".                 |
| And as written in Sefer HaKabbalah that Malchus is called “the outer rose,” etc.                                                                                                                                                                               | ובכמו שכתוב בספר הקבלה שנקראת "שושנה".<br>החיצונה" כו.                                                                                    |
| And as it says: “ <i>I found you outside,</i> ” etc.                                                                                                                                                                                                           | ובכמו שכתוב "אמצאך בחוץ" כו.                                                                                                              |
| And this is also the idea of Mishnayos and Baraisos, which are called <i>Malchus</i> and <i>Pilagshim</i> (concubines), and as it says on the verse: “ <i>And these are the names...</i> ”, etc.                                                               | וזהו גם כן ענין משניות וברייתות שנקראו "מלכות" ו"פילגשים", ובכמו שכתוב על פסוק "ואלה שמות" כו.                                            |
| And <i>Bor</i> also means “grain,” as it is written: “ <i>Bread of Bor,</i> ” because the main grain comes from the outside — that is, from the field.                                                                                                         | ו"בר" הוא גם כן לשון תבואה, כדכתיב "לחם בר", כי כן עקר התבואה מביאים מן החוץ — דהינו מן השדה.                                             |
| And as it says in Parshas Chayei Sarah on the verse: “ <i>And Yitzchak went out to meditate in the field.</i> ”                                                                                                                                                | ובכמו שכתוב בפרשת חיי שרה על פסוק "ויצא יצחק" "לשוח בפעדה".                                                                               |
| And <i>Bor</i> also means “pure,” as in “ <i>Bar Levav</i> ” — that is, to purify Beriah, Yetzirah, and Asiyah, which are also “outside,” through the refinements of Nogah.                                                                                    | ו"בר" מלשון "בר לבב" — דהינו לזכך ברכי ה"צירה עשיה גם כן, שהם בחינת "חוץ", על ידי ברורי דנוגה.                                            |
| And then the supernal union will be drawn and revealed below just as it is above, etc.                                                                                                                                                                         | ואז יומשך ויתגלה היחוד העליון למטה כמו למעלה.<br>כו.                                                                                      |

## Tzemach Tzedek

## Ohr HaTorah

## Parshas Shemini

## להבין ענין לויתן ושור הבר

|                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                            |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| And this is the idea of the battle of the Leviathan and the Wild Ox — for Leviathan is the union of Abba and Imma, or the union of Ze'ir Anpin and Malchus as they are in Atzilus, called “sea that is covered.”                                                     | וזהו ענין קניגא דלויטן ושור הבר, כי "לויטן" זהו יחיד דא"א או יחיד דזו"נ כמו שהם באצילות — נקרא "ים". "עד-אתפסי".                           |
| It follows that the main drawing down and revelation of light is only above in Atzilus.                                                                                                                                                                              | נמצא דעקר ההמשכה וגילוי האור — הוא רק למעלה באצילות.                                                                                       |
| But the level of <i>Shor HaBor</i> is to draw down the light and revelation and union also below, in the outside, as it says: “ <i>Wisdom cries out in the street</i> ”, as explained in Parshas Yisro on the verse “ <i>Remember...</i> ”                           | אבל בחינת שור הבר — היא להמשיך האור והגילוי והיחוד גם למטה בחוץ, כדכתיב "תקמות בחוץ תרונה", כמו שנתבאר בפרשת יתרו על פסוק "זכור". "את" כו. |
| Whereas the “Sea of Wisdom” is as the wisdom remains above. But when it is drawn outward, then it exclaims — and this is “ <i>Tao</i> ” and “ <i>Zemer</i> ”.                                                                                                        | מה שאין כן "ים התקמה" — הוא כמו שהתקמה צדין למעלה, אבל כשנמשך בחוץ — אזי תרונה, וזהו "תאו" וזמר.                                           |
| And behold, <i>Tao</i> is translated ( <i>Onkelos</i> ) as <i>Torbalah</i> — that is, <i>Shor HaBor</i> (Wild Ox), as brought in the Gemara Chullin, chapter “ <i>Trei Perek</i> .”                                                                                  | והנה "תאו" מתרגמנו "תורבלא" — דהינו שור הבר, כדאיתא בגמרא חולין ד"פ.                                                                       |
| And therefore from this comes <i>Zemer</i> — which is as it says, “ <i>in the street she cries out</i> ,” and this is “ <i>Sing and rejoice O daughter of Tzion, for behold I come...</i> ”                                                                          | ולכן מזה נמשך להיות "זמר", שהוא כמו שכתוב "בחוץ תרונה", וזהו "רני ושמחי בת ציון כי הנני בא". כו.                                           |
| And <i>Tao</i> may also be interpreted as an expression of <i>ta'avah</i> (desire), as explained in Pardes, Sha'ar HaOtiyos, entry “ <i>Tav</i> .”                                                                                                                   | והנה "תאו" יש לומר גם כן לשון "תאוה", וכדפירש'. בפרק ד' ס' שער האותיות ערך ת.                                                              |
| For behold, it is explained in Zohar Vayikra, page 4a, in the matter of <i>friends</i> and <i>beloveds</i> , that Abba and Imma are called <i>friends</i> , because they are never separated — and this is the level of <i>Leviathan</i> , as explained above.       | כי הנה מבואר בזהר ויקרא דף ד' ע"א בענין "רעים" ו"דודים" — דא"א נקראים "רעים" משום דלא מתפרשין לעלמין, וזהו בחינת לויתן כנ"ל.               |
| But Ze'ir Anpin and Nukvah are called <i>beloveds</i> , for they desire one another, but are not always found [together] — and therefore <i>Shor HaBor</i> , which hints to this union, is called <i>Tao</i> , an expression of desire — that one desires the other. | אבל זו"נ נקראים "דודים" — דתאבין דא לדא, ולא משתפחין תדיר, ולכן "שור הבר", שמורה על יחוד זה, נקרא "תאו", לשון תאבין דא לדא.                |
| And it may also be said that it is literally an expression of <i>ta'avah</i> (craving), as is written in Zohar Chukas, page 180b, and in Idra Rabba, page 128b, regarding <i>Tav inscribed as an impression</i> , etc.                                               | וגם יש לומר שהוא גם כן לשון תאוה ממש, עמ"ש בזהר חקת דף כ"פ ע"ב ובאדר"א דף קכ"ח ב' בענין "תיו רשים רשימא" כו.                               |

## Tzemach Tzedek

## Ohr HaTorah

## Parshas Shemini

## להבין ענין לויתן ושור הבר

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>(And from this one may reflect on the <i>ta'im</i> [cells] that were in the Beis HaMikdash — for the Keruvim inside indicate the level of <i>man to his fellow</i> which is in Atzilus, etc. But the <i>ta'im</i> may allude to the above concept. And since their source is very lofty, therefore they had no windows to bring light, as it says: “<i>He makes darkness His concealment</i>,” etc. And this is “<i>I am black yet beautiful</i>.” And I heard from our Rebbe, z”l, that he heard from the Maggid, may his memory be blessed, something about the <i>ta'im</i> that he had not yet revealed to anyone — and he did not explain what it was.)</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | <p>ומזה יש להעיר על התאים שהיו בבית המקדש — (כי) הכרובים שבפנים זהו מורה על בחינה הנקראת "איש אל אחיו", שהוא בבחינת אצילות כו', אבל התאים יש לומר שמורים על הענין הנ"ל, ולפי ששמשם גבוה מאד — לכן היו בלי חלונות להאיר, וכמו שכתוב "ישת חשך סתרו" כו', וזהו "שחורה אני ונאווה", ושמעתי מרבינו ז"ל ששמע על ענין התאים מהמגיד (נ"ע מה שלא גלה עדין לשום אדם, ולא פירש מהו).</p> |
| <p>And the Arizal explains that [Tav] is Malchus of the Ein Sof, etc., and it is also from <i>matah lema'alah</i>, the level of <i>Tashrak</i> (reverse order of letters), which is Ohr Chozer (returning light).</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | <p>ופירש האריז"ל שהוא מלכות דאין-סוף כו', וגם הוא ממשה למעלה — בבחינת תשר"ק, שהוא אור-חוזר.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| <p>And this is the matter of “<i>Show me your appearance</i>”, and it is understood that all of this relates to the level of <i>Shor HaBor</i>, etc.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | <p>וזהו ענין "הראיני את מראיך", וא"ש דכל זה שייך לבחינת שור הבר כו'.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| <p>“<i>Show me your appearance</i>” — that is, the returning light (Ohr Chozer) that is made through the descent into Beri'ah-Yetzirah-Asiyah, etc., for descent is for the sake of ascent, etc.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | <p>הראיני את מראיך — שהוא האור-חוזר הנעשה "מהירידה בכרי"ע כו', שירידה צורף עליה כו'.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| <p style="text-align: center;"><b>קיצור.</b></p> <p>לויתן יחוד או"א ונקרא כן כי הם תדיר ולא פסיק, והיינו לויתן לשון חיבור, ואע"ג דזיווגא שלים דאו"א אינו תדיר, ומ"מ לויתן נראה 'שהוא זיווגא שלים, ואעפ"כ שייך לקרותו לויתן לשון חיבור, כיון שעכ"פ הם רעים תמיד, או י"ל ע"ד "הפעם ילוה" כו' ולפירוש הנזכר בזהר נקרא יסוד ז"א לויתן, וקשה — הא שם אין היחוד אלא לפרקים, וצריך לומר משום זה שאין נקראים רעים — "היינו כשהמלכות נקראת "ארץ", אבל בבחינה שהמלכות נקראת "ים" הם גם כן רעים, וע"ד מה שכתוב בביאור ד"שחורה אני</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| <p style="text-align: center;"><b>Summary:</b></p> <p>Leviathan is the union of Abba and Imma (Father and Mother), and it is called so because they are <i>Tadir velo Pasik</i> (constant and unceasing). That is the meaning of <i>Leviathan</i> — a term of connection. And although the <i>complete union</i> of Abba and Imma is not constant, nevertheless, Leviathan appears to refer to that <i>complete union</i>. And even so, it is appropriate to call it <i>Leviathan</i> — a term of attachment — because, in any case, they are always <i>companions (re'im)</i>. Or it may be said [according to the verse] “<i>This time my husband will be attached...</i>” (<i>hapam yillaveh</i>). And according to the explanation mentioned in the Zohar, the <i>Yesod</i> of Ze'ir Anpin is called <i>Leviathan</i>. But this is difficult — for in that context the union is only occasional. And it must be explained: that is why they are not called <i>re'im</i> — meaning, when Malchus is called <i>Eretz</i> (Earth). But in the aspect where Malchus is called <i>Yam</i> (Sea), then they too are called <i>re'im</i>, in the manner of what is written in the explanation of “<i>I am black but beautiful</i>.”</p> |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |

## Tzemach Tzedek

## Ohr HaTorah

## Parshas Shemini

## להבין ענין לויתן ושור הבר

|                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                    |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| And <i>Shor HaBor</i> — it may be said: [it corresponds to] the Face of the Ox from the left side.                                                                                                                                          | וְשׁוֹר הַבֶּר — יֵשׁ לוֹמֵר: פְּנֵי שׁוֹר מִן הַשְּׂמָאל                                                                                          |
| And the six directions (Vav Ketzavos) — it is said: he is one pillar, and his name is <i>Tzaddik</i> .                                                                                                                                      | וְ"ו קְצָוֹת — דָּאָמַר שֶׁהוּא עֲמוּד אֶחָד וְצַדִּיק שְׁמוֹ                                                                                      |
| Therefore he is called [ <i>Shor</i> ], as it is written in Zohar III, 38b, that Yesod is called <i>Shor</i> , in the secret of “ <i>His firstborn ox has majesty</i> ,” regarding Yosef.                                                   | עַל כֵּן נִקְרָא, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּזֶהָר חֶלֶק ג' ל"ח ב' — דִּי־סוֹד נִקְרָא "שׁוֹר", בְּסוֹד "בְּכוֹר שׁוֹרוֹ" דְּגַבֵּי יוֹסֵף.              |
| And this is “ <i>Hadarm Lo</i> ” (his majesty is his) — that is, the level which unites with the level of <i>Eretz</i> (Earth), which is <i>Malchus</i> when it descends into <i>Beri’ah</i> , <i>Yetzirah</i> , and <i>Asiyah</i> .        | וְזֶהוּ "הֶדָר לוֹ" — וְהִינוּ בְּחִינָה הַמְּתַיִחֶדֶת עִם בְּחִינַת "אֶרֶץ", שֶׁהִיא מַלְכוּת כְּשֶׁהִיא יוֹרֶדֶת לְבָרִי"ע                      |
| And she is called <i>Parah</i> and <i>Beheimah</i> , with the Name <i>Ban</i> , “the spirit of the animal that descends...”                                                                                                                 | וְנִקְרְאת "פָּרָה" בְּהֵמָה, שֵׁם "ב"ן", "רוּחַ הַבְּהֵמָה הַיּוֹרֶדֶת" כו                                                                        |
| [As in:] “ <i>To my ox [I call] Shadai</i> ,” regarding Rabbi Yossi — for Yossi is Yosef, as it says: “ <i>His firstborn ox</i> ,” etc.                                                                                                     | לְשׁוֹרֵי שְׂדֵי" כו, דְּגַבֵּי ר' יוֹסִי — כִּי "יוֹסִי" הִינוּ "יוֹסֵף", שְׁנֵאֲמַר בּוֹ "בְּכוֹר שׁוֹרוֹ" כו                                    |
| Therefore it may also be said that this is the idea of <i>Shor HaBor</i> — because <i>Bor</i> implies <i>Chutz</i> (outside), and likewise <i>Baraisa</i> relative to <i>Mishnah</i> .                                                      | וְלָכֵן יֵשׁ לוֹמֵר גַּם כֵּן שֶׁזֶּהוּ עֲנִינֵן "שׁוֹר הַבֶּר", כִּי "בֶּר" בְּחִינַת "חוּץ", וְכֵן "בְּרִייתָא" לְגַבֵּי "מִשְׁנָה"              |
| And it is also a term of purification — in the manner of “ <i>to meditate in the field at evening</i> ,” from the darkness.                                                                                                                 | וְלִשׁוֹן "זָכוּף", עַל דֶּרֶךְ "לְשׁוֹחַ בְּשָׂדֵה לַפְּנוֹת עָרִב", מִהַחֲשֵׁךְ                                                                  |
| <i>Malchus</i> is <i>Tevuah</i> (produce), and this is the battle between <i>Leviathan</i> and <i>Shor HaBor</i> :                                                                                                                          | מַלְכוּת — "תְּבוּאָה", וְזֶהוּ "קִנְיָא דְלוֹיִתָּן וְשׁוֹר הַבֶּר"                                                                               |
| For <i>Leviathan</i> is a very lofty drawing down — but its main purpose is to increase light in <i>Atzilus</i> , in the <i>Sea that is covered</i> .                                                                                       | כִּי "לוֹיִתָּן" — הַהֲמָשְׁכָה גְבוּהָהּ מְאֹד, אָבֵל עֲקָרוֹ "לְהוֹסִיף אוֹר בְּאַצִּילוֹת" יָם עַד אֲתַכְּסִי                                   |
| However, the <i>ox of the beasts of the land</i> — through action — draws revelation also into <i>Beri’ah</i> , <i>Yetzirah</i> , and <i>Asiyah</i> .                                                                                       | אָבֵל "שׁוֹר בְּהֵמוֹת הָאֶרֶץ", עַל־יְדֵי עֲשִׂיָּה, מִמְּשִׁיךְ הַגִּילוי גַּם בְּבָרִי"ע                                                        |
| “ <i>Wisdoms cry out in the street, sing and rejoice, daughter...</i> ” — which is the level of <i>Eretz</i> .                                                                                                                              | חֲכָמוֹת בַּחוּץ תְּרוּנָה, רָנִי וְשִׂמְחִי בֵּת" כו' — שֶׁהוּא "בְּחִינַת "אֶרֶץ"                                                                |
| And this is <i>Tao</i> and <i>Zemer</i> — see: <i>Tavon</i> (desire), the level of <i>beloveds</i> — and also the term <i>Tav</i> , <i>Tashrak</i> , returning light ( <i>Ohr Chozer</i> ): “ <i>Your appearance is lovely</i> .”           | וְזֶהוּ "תָּאוֹ וְזֶמֶר", רְאוּ "לִשׁוֹן תְּאַבּוֹן" — בְּחִינַת "דּוֹדִים", גַּם לִשׁוֹן "תִּיּוֹ", "תִּשְׂרֹק", אוֹר־חוֹזֵר: "מִרְאִיךְ נֶאֱנָה" |
| Behold, the concept of the union of <i>Abba</i> and <i>Imma</i> (as explained in the <i>biur</i> on <i>Eleh Pekudei</i> ) is the level of <i>bittul ha-yesh</i> (nullification of ego-existence), to the point that it has no place at all. | הִנֵּה עֲנִינֵן יְחוד או"א (מְבוּאָר בְּבִיאוֹר ד"ה אֵלֶּה פְּקוּדֵי) הוּא בְּחִינַת בְּטוּל הַיֵּשׁ עַד שֶׁאֵינוֹ תּוֹפֵס מְקוֹם כָּל עֲקָר       |

## Tzemach Tzedek

## Ohr HaTorah

## Parshas Shemini

## להבין ענין לויתן ושור הבר

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                     |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| And like the concept that Moshe said, “ <i>And we are mah (what are we),</i> ” etc., see there.                                                                                                                                                                                                                                               | וְנִעְנְנוּ שְׁאֵמַר מֹשֶׁה "וְנִחְנוּ מָה" כו' ע"ש                                                                                                                                                 |
| And the explanation of the matter is understood from what is written in the <i>biur</i> on “ <i>To understand what is written in the Haggadah: This Matzah...</i> ” — that the level of the <i>Mochin</i> (intellectual faculties) of Imma is a level of <i>hasagah</i> (comprehension), in the manner that the effect comprehends its cause. | וּבִיאור הָעֲנָן מוֹכֵן מִמֶּה שְׂפָתוֹב בְּד"ה "לְהִבִּין מַה שְׂפָתוֹב בְּהַגְדָּה מַצָּה זֶה כו" — דְּבַחֲנִית מוֹחִין דְּאִימָא הִיא בְּחִינַת הַשָּׂגָה עַל דְּרָף שְׂהַעֲלוֹל מְשִׁיג עֲלָתוֹ |
| And therefore, from this comes joy.                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | וְלָכֵן נִמְשָׁף מִזֶּה הַשְׂמֻחָה                                                                                                                                                                  |
| But the <i>Mochin</i> of Abba is what is above comprehension — from the level of the Infinite Light (Ohr Ein Sof), which is the level of <i>Sod Atzmus d’Kulo Samos</i> (the secret of total concealment), where “no thought can grasp Him.”                                                                                                  | וּמוֹחִין דְּאָבָא הוּא מַה שְׂלֹמַעְלָה מִהַשָּׂגָה — מִבְּחִינַת אור-אֵין-סוֹף, הִיא בְּחִינַת סוֹד עֶצֶם דְּכָלוּ סְמוּס, וְלִית מַחְשְׁבָה תְּפִיסָא בִּיה                                      |
| And from this is drawn <i>bittul</i> (self-nullification), etc.                                                                                                                                                                                                                                                                               | וְנִמְשָׁף מִזֶּה הַבְּטוּל כו                                                                                                                                                                      |
| According to this, it is understood that the union of Abba and Imma is <i>bittul ha-yesh</i> — that is, the drawing down of the <i>Mochin</i> of Abba into the <i>Mochin</i> of Imma — and therefore <i>bittul ha-yesh</i> results.                                                                                                           | וְלִפִּי זֶה מוֹכֵן — דִּיחוד אור"א הוּא בְּטוּל הַיֵּשׁ, דְּהִינּוּ שְׁנִמְשָׁף מוֹחִין דְּאָבָא בְּמוֹחִין דְּאִימָא, וְלָכֵן יִהְיֶה בְּטוּל הַיֵּשׁ                                             |
| And see what is written on Parshas Re’eh on the verse “ <i>See I set before you...</i> ”, regarding the concept of this connection and union of Chochmah and Binah in avodah.                                                                                                                                                                 | וְעֵין מַה שְׂפָתוֹב בְּפִרְשֵׁת רָאָה עַל פְּסוּק "רָאָה אֲנִכִּי" — מִעֲנֵן בְּחִינַת חִיבור וְיחוד זֶה דְּחֻקְמָה-בִּינָה בַּעֲבוּדָה                                                            |
| And this is the concept of “ <i>The wisdom gives life,</i> ” etc.                                                                                                                                                                                                                                                                             | וְזֶהוּ עֲנֵן "וְהַחֲכָמָה תְּחִיָּה" כו                                                                                                                                                            |
| And this was also explained — the meaning and concept of the union of Abba and Imma — in a similar way in the <i>biur</i> on “ <i>Mizmor l’Todah</i> ”.                                                                                                                                                                                       | וְעוֹד נִתְבָּאָר פֶּרוּשׁ וְעֵנֵן יחוד דְּאור"א קְרוֹב לְדָרָךְ הַנ"ל "בְּד"ה "מִזְמוֹר לְתוֹדָה                                                                                                   |
| And according to this, we understand the greatness of the souls that were drawn from the union of Abba and Imma — for they contain an extraordinary level of <i>bittul</i> — for that is precisely the nature of the union of Abba and Imma.                                                                                                  | וְלִפִּי זֶה יוֹבֵן מַעֲלַת הַנִּשְׁמוֹת שְׁנִמְשָׁכוּ מִיחוד דְּאור"א — שְׁיֵשׁ בָּהֶם בְּחִינַת בְּטוּל בְּיוֹתֵר, כִּי זֶהוּ מְמֹשׁ עֲנֵן יחוד דְּאור"א                                          |
| And therefore they are called <i>Nunei Yama</i> (fish of the sea) — for they are in a state of <i>bittul</i> within their source — unlike those created on land, who are in a state of <i>yesh</i> and separation from their source, etc.                                                                                                     | וְלָכֵן נִקְרָאִים "נוֹנֵי יָמָא" — שֶׁהֶם בְּבְחִינַת בְּטוּל תוֹף מְקוֹרָם, וְלֹא כְּבְרוּאִים דִּיבְשָׁה, שֶׁהֶם בְּבְחִינַת יֵשׁ וּנְפָרָד מִמְּקוֹרוֹ כו                                       |
| And the matter that they are called <i>Leviathan</i> , as they connect the Infinite One, blessed be He, with the worlds — is because of their source:                                                                                                                                                                                         | וְעֵנֵן שְׁנִקְרָאוּ "לוֹוִיתָן", שֶׁהֶם מַחְבְּרִים הָאֵין-סוֹף בְּרוּף הוּא בְּעֲלָמוֹת — הוּא עַל שֵׁם מְקוֹרָם                                                                                  |

## Tzemach Tzedek

## Ohr HaTorah

## Parshas Shemini

## להבין ענין לויתן ושור הבר

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                     |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| the <i>Yesod of Abba</i> , which is in them. And through that, there is a connection from the Ein Sof into the worlds, as explained above — that the <i>Mochin</i> of Abba are from that which is above <i>hishtalshelus</i> , and the <i>Yesod of Abba</i> receives from the concealed intellect.                                                                                                                  | יסוד אבא שבו. ועל-ידי זה התחברות מאין-סוף בעלמות כנ"ל — שמוחין דאבא הוא מה שלמעלה מהשתלשלות, ויסוד אבא מקבל ממוחא סתימא.                                                            |
| And the Ramaz, Part I, in Drush Vav, writes that it receives from the Yesod of Arich Anpin.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | והרמ"ז חלק א', בדרוש ו', כתב שמקבל מיסוד דאר"ך אנפין.                                                                                                                               |
| Therefore, it is explained in <i>Etz Chayim</i> that the union of Abba and Imma is specifically through <i>mesirus nefesh</i> (self-sacrifice) — for the union of Abba and Imma is a drawing from the <i>mekora d'kula</i> (source of all), from Ein Sof and Kesser.                                                                                                                                                | ולכן מבואר בעץ חיים — שייחוד או"א הוא על-ידי מסירת נפש דוקא, כי יחוד או"א הוא על המשכה ממקורא דכולא, מאין-סוף וקטר.                                                                 |
| And therefore, it must be through <i>mesirus nefesh</i> specifically — as mentioned in the second explanation on the verse “ <i>My dove...</i> ”                                                                                                                                                                                                                                                                    | ולכן צריך לומר שהוא על-ידי מסירת נפש דוקא, וכמו 'שנזכר בביאור שני על פסוק "יונתני" כו                                                                                               |
| But the union of Ze'ir Anpin and Nukvah is through Torah and mitzvos — because the union of Abba and Imma has already been drawn down.                                                                                                                                                                                                                                                                              | אבל יחוד זו"נ הוא על-ידי תורה ומצוות, כיון שבבר נמשך יחוד או"א                                                                                                                      |
| Therefore, it is well understood that those above-mentioned souls — called <i>Nunei Yama</i> — are specifically the ones who connect Ein Sof into the worlds.                                                                                                                                                                                                                                                       | לכן א"ש שהנשמות הנ"ל — הנקראות "נוני ימא" — הן דוקא המתברים אין-סוף בעלמות.                                                                                                         |
| Because they are in a state of <i>bittul ha-yesh</i> , and through that <i>bittul</i> and <i>mesirus nefesh</i> , they draw the union of Abba and Imma — which is the connection of the Ein Sof into the worlds.                                                                                                                                                                                                    | כי הם בבחינת בטול היש, ועל-ידי בטול ומסירת נפש זו — ממשיכים יחוד או"א, שהוא התחברות האין-סוף בעלמות.                                                                                |
| And see in the <i>biur</i> on <i>Naso</i> , third <i>derush</i> , on the <i>Levi'im</i> : “ <i>This time my husband will be attached...</i> ” — that Leah is the level of <i>Binah</i> , and this is the thought of “ <i>I will rule,</i> ” and in order for “ <i>My husband will be joined to me</i> ” — that the Ein Sof should be drawn into this thought — this is through the above-mentioned <i>Levi'im</i> . | ועין בביאור נשא מדרש ג' לויים: "הפעם ילנה אישי אלי" — שלאח היא בחינת בינה, וזו היא מחשבה ד"אנא אמלוד", ובשביל "ילנה אישי אלי" — שישמש אין-סוף במחשבה הזאת — הוא על-ידי הלויים הנ"ל. |
| Three levels: <i>contraction</i> and <i>expansion</i> — and this itself is the concept of <i>contemplation</i> , which is <i>expansion</i> as explained above, and the <i>bittul</i> of <i>Chochmah</i> , and through this — comes the drawing down.                                                                                                                                                                | ג' בחינות: צמצום והתפשטות, והוא עצמו ענין התבוננות — שהוא התפשטות כנ"ל, והבטול דחכמה. ועל-ידי זה — אחר-כך המשכה                                                                     |
| And the idea of “ <i>This time my husband will be joined to me</i> ” — even though they are inherently <i>two friends</i> — it must be a <i>complete union</i> , and as explained above that there is a distinction, etc.                                                                                                                                                                                           | וענין "הפעם ילנה" — אף-על-פי דבלעדי הכי הם תריין רעין — צריך שיהיה "ונוגא שלים", וכנ"ל שיש 'חלוק כו                                                                                 |

## Tzemach Tzedek

## Ohr HaTorah

## Parshas Shemini

## להבין ענין לוי'תן ושור הבר

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| And behold, Leah and Rachel are <i>until Atika Kasya</i> and <i>until Atika Galya</i> , as it is written in Parshas Vayeitzei in the <i>biur</i> on “ <i>And Lavan had two daughters...</i> ”                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | וְהִנֵּה לֵאָה וְרָחֵל הֵן "עַד-עֵתִיקָא סְתִימָאָה" וְ"עַד-עֵתִיקָא גַלְיָא", כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב בְּפָרָשַׁת וַיֵּצֵא בְּד"ה "וּלְלֶבֶן שְׁתֵּי בָנוֹת" כּו                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| And they are literally the levels of <i>Sea</i> and <i>Land</i> .                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | "וְהֵן מִמֶּשׁ בְּחִינַת "יָם" וְ"אֶרֶץ"                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| Therefore Leah said “ <i>This time my husband will be joined to me</i> ”, for <i>Levi</i> and <i>Leviathan</i> — their primary drawing is in the level of <i>Yam</i> , etc.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | וְלָכֵן אָמְרָה לֵאָה "הַפֶּעַם יִלְוֶה", כִּי "לְוִי" "לְוִיָּתָן" — "עָקָר הַמְשָׁכָתָם בְּבִחִינַת "יָם" כּו                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| And also the service of the Levi'im, and “ <i>And the Levite shall serve,</i> ” is what draws the union of Abba and Imma.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | וְגַם עֲבוֹדַת הַלְוִיִּים, "וְעָבַד הַלְוִי", הִיא שֶׁמִּמְשַׁכֶּת יַחֲוֹד אב"א                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| See in the <i>biur</i> on <i>Eleh Pekudei</i> , that <i>Pesukei d'Zimrah</i> — which is similar to the service of the Levi'im — is a preparation for <i>mesirus nefesh</i> and the union of Abba and Imma in the first paragraph of <i>Krias Shema</i> .                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | עֵינֵינוּ בְּד"ה "אֵלֶּה פְּקוּדֵי" — שֶׁ"פְּסוּקֵי דְזִמְרָה", שֶׁהוּא כְּעֵינֵי עֲבוֹדַת הַלְוִיִּים, הִיא הַכְּנָה לְמִסִּירַת נַפְשׁ וְיַחֲוֹד אב"א שֶׁבְּפָרָשָׁה רִאשׁוֹנָה דְקָרִיאַת שְׁמַע                                                                                                                                                                                                                                                       |
| And see also in Parshas Beshalach, in the <i>biur</i> on <i>Az Yashir</i> , regarding the service of the Levi'im.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | וְעֵינֵינוּ גַם כֵּן בְּפָרָשַׁת בְּשַׁלַּח, בְּד"ה "אֲזַיִשִּׁיר", בְּעֵנֵינוּ עֲבוֹדַת הַלְוִיִּים                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| And in Parshas Vayeitzei it is also explained how <i>Levi</i> , which is <i>connection</i> , is drawn from Leah — from <i>machshavah</i> specifically — that is, the union of Abba and Imma, from which the <i>Nunei Yama</i> are drawn — <i>Levi</i> , <i>Leviathan</i> — for <i>machshavah</i> is the source of this level.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | וּבְפָרָשַׁת וַיֵּצֵא שֶׁם נִתְבָּאֵר גַּם כֵּן — אִיךָ "לְוִי", שֶׁהוּא "הַתְּקַשְׁרוֹת", נִמְשָׁךְ מִלֵּאָה מִחֲשַׁבָּה דְּוָקָא — דְּהִינּוּ יַחֲוֹד אב"א — שֶׁמִּשָּׁם נִמְשָׁכִין "נוֹנֵי יָמָא" — "לְוִי", "לְוִיָּתָן" — כִּי הַמְּחַשְׁבָּה הִיא מְקוֹר לְבִחִינָה זוֹ כּו                                                                                                                                                                        |
| (The concept of the union of Abba and Imma is <i>bittul ha-yesh</i> — self-nullification of ego — and therefore from this comes the <i>Nunei Yama</i> [fish of the sea]. Also, according to the explanation that Binah is thought, it is therefore the source of connection. And they connect the Ein Sof to the worlds — like the union of Abba and Imma, which is specifically through <i>mesirus nefesh</i> , because this is drawing from the <i>source of all</i> , etc. And this is “ <i>This time my husband will be joined to me</i> ”, for Leah is Binah, the sea, <i>Ad Atika Kesisa</i> — and this is the service of the Levi'im, and “ <i>the Levite shall serve.</i> ”) | עֵינֵינוּ יַחֲוֹד דְּאב"א בְּטוֹל הַיֵּשׁ, לְכֵן נִמְשָׁךְ מִזֶּה נוֹנֵי***) וְיָמָא, גַּם לְפִירוּשׁ בִּינָה מִחֲשַׁבָּה, לְכֵן הִיא מְקוֹר הַהִתְקַשְׁרוֹת, וְהֵם מִחֲבָרִים אֵין-סוֹף לְעֻלְמוֹת — כְּמוֹ דְּיַחֲוֹד אב"א עַל-יְדֵי מִסִּירַת נַפְשׁ דְּוָקָא, לְפִי שְׁנֵהוּ הַמְשָׁכָה מִמְקוֹרָא כּו', וְזֶהוּ "הַפֶּעַם יִלְוֶה" כּו', כִּי לֵאָה הִיא בִּינָה, יָם עַד-עֵתִיקָא סְתִימָאָה, וְזֶהוּ עֲבוֹדַת הַלְוִיִּים, ("וְעָבַד הַלְוִי" הוּא |
| And behold, it turns out that the service of the above-mentioned <i>Nunei Yama</i> is primarily in spirituality — like <i>mesirus nefesh</i> , which causes the union of Abba and Imma.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | וְהִנֵּה נִמְצָא שֶׁעֲבוֹדַת נוֹנֵי יָמָא הֵנָּה לְעָקְרוֹ בְּרוּחָנִיּוֹת — וּכְמוֹ מִסִּירַת נַפְשׁ שְׁגוּרָם יַחֲוֹד אב"א                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |

## Tzemach Tzedek

## Ohr HaTorah

## Parshas Shemini

## להבין ענין לויתן ושור הבר

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                          |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| And like the concept of the <i>early Chassidim</i> , who would pause nine hours in their prayers — as explained in the <i>biur</i> on <i>Shishim Malchos</i> , regarding “ <i>One is My dove</i> ,” that the <i>ratzon d’liba</i> (inner heart’s will) is higher than Torah, etc.                          | וּכְעֵינָן חֲסִידִים הָרִאשׁוֹנִים שֶׁהָיוּ שׁוֹהֵינ׳ ט׳ שָׁעוֹת בְּתַפְלָתָם, כְּנֻזָּכָר בְּבִיאוֹר ד׳ ״שְׁשִׁים מְלָכוֹת״, שֶׁעַל זֶה נֶאֱמָר ״אַחַת הִיא יוֹנִתִי״, שֶׁרְעוּתָא דְלִיבָא גְבוּהָ מִהַתוֹרָה ל׳.      |
| And know that it is explained in the <i>biur</i> on <i>Eleh Pekudei</i> , regarding the distinction between negative and positive commandments: that through positive commandments one draws the union of Ze’ir Anpin and Nukvah — which is the concept of <i>Pekudei HaMishkan</i> , the lower Shechinah. | וְתַדַּע — דְּמְבוֹאָר בְּבִיאוֹר ד׳ ״אַלֶּה פְּקוּדֵי״ הַנִּל, בְּעֵינָן לֹא תַעֲשֶׂה וְעֲשֶׂה — שֶׁעַל־יְדֵי מִצְוֹת עֲשֶׂה מְמַשִּׁיכִים יְחִיד זו״נ, שֶׁזֶּהוּ עֵינָן פְּקוּדֵי הַמִּשְׁכָּן, שֶׁכִּינּוּתָא תַתָּא. |
| But the <i>Mishkan Ha’eidus</i> — the union of Abba and Imma — cannot be drawn through positive commandments, only through <i>mah</i> (bittul) and nullification.                                                                                                                                          | אַבְל ״מִשְׁכַּן הָעֵדוּת״ — יְחִיד או״א — אֵי אֶפְשָׁר לְהַמְשִׁיכוֹ עַל־יְדֵי מִצְוֹת עֲשֶׂה, רַק עַל־יְדֵי ״מָה״ וּבִיטוּל.                                                                                           |
| And likewise, negative commandments — for the <i>lav</i> comes before them, and it is the level of <i>bittul</i> and <i>iskafya</i> (subjugation), etc.                                                                                                                                                    | וְכֵן לֹא תַעֲשֶׂה, כִּי ״לֹא״ קוּדָם לָהֶם — שֶׁהוּא בְּחִינַת ״בִּטּוּל וְאַתְּכַפֵּיָא כו׳״.                                                                                                                          |
| And like the concept of <i>hodaa</i> (submission) and <i>bittul</i> , which is above the level of <i>berachah</i> (blessing), as mentioned in the second <i>biur</i> there on “ <i>There the tribes ascended...</i> ”, “ <i>eidus...</i> ”, “ <i>to give thanks...</i> ”                                   | וּכְעֵינָן הוֹדָאָה וּבִטּוּל — שֶׁלְמַעַלָּה מִבְּחִינַת בְּרָכָה, כְּנֻזָּכָר בְּבִיאוֹר הַשְּׁנִי שָׁם, גַּבִּי ״שָׁם עָלוּ שְׂבָטִים״ כו׳, ״עֵדוּת״ כו׳, ״לְהוֹדוֹת״ כו׳.                                            |
| Therefore, one does not recite a blessing on a <i>lav</i> like one does on an <i>aseh</i> .                                                                                                                                                                                                                | לְכֵן אֵין מְבָרְכִין עַל לֹא תַעֲשֶׂה כְּמוֹ עַל עֲשֶׂה.                                                                                                                                                                |
| And see <i>biur</i> on <i>Ra’isi v’hinei menoras zahav</i> , etc.                                                                                                                                                                                                                                          | וְעֵינָן בְּבִיאוֹר ״רְאִיתִי וְהִנֵּה מְנוֹרַת זָהָב״ כו׳.                                                                                                                                                              |
| But this applies to action — there is no way to draw [the union of Abba and Imma] except through a <i>lav</i> .                                                                                                                                                                                            | וְאֵד זֶהוּ בְּמַעֲשֶׂה — אֵין דְּרָף לְהַמְשִׁיכוֹ רַק עַל־יְדֵי לֹא תַעֲשֶׂה.                                                                                                                                          |
| But through <i>kavanah</i> and <i>yichudim</i> and <i>ratzon ha-lev</i> and <i>bittul</i> — one surely draws this union, since the union of Abba and Imma is specifically through <i>mesirus nefesh</i> .                                                                                                  | אַבְל עַל־יְדֵי כוּנָּה וְיִחּוּדִים וְרְעוּתָא דְלִיבָא וּבִטּוּל — בְּיָדָאִי מְמַשִּׁיכִים יְחִיד זֶה, כִּי יְחִיד או״א הוּא עַל־יְדֵי מְסִירַת נַפְשׁ דְּוָקָא.                                                      |
| And therefore we find that the Maggid told the Baal Shem Tov that he should merit <i>mesirus nefesh</i> — implying that this is greater than all fulfillment of Torah and mitzvos.                                                                                                                         | וְלְכֵן מְצִינוּ שֶׁהַמַּגִּיד אָמַר לְהַבְעֵל שָׁם טוֹב שִׁינּוּכָה לְמִסִּירַת נַפְשׁ — דְּמִשְׁמַע דְּזֶה גָדוֹל יוֹתֵר מִכָּל קִיּוּם הַתוֹרָה וְהַמִּצְוֹת.                                                         |
| For through the fulfillment of Torah and mitzvos, one cannot draw the union of Abba and Imma through an <i>aseh</i> , only through a <i>lav</i> — and that is only the withholding of a thing.                                                                                                             | כִּי עַל־יְדֵי קִיּוּם תוֹרָה וּמִצְוֹת אֵי אֶפְשָׁר לְהַמְשִׁיךְ יְחִיד או״א עַל־יְדֵי עֲשֶׂה, רַק עַל־יְדֵי לֹא תַעֲשֶׂה, וְהָרִי אֵינוֹ רַק מְנִיעַת דְּבָר.                                                          |
| But through <i>mesirus nefesh</i> — this union is drawn through <i>kum v’aseh</i> (positive action).                                                                                                                                                                                                       | אַבְל עַל־יְדֵי מְסִירַת נַפְשׁ — נִמְשָׁךְ יְחִיד זֶה עַל־יְדֵי ״״״ קוּם וְעֲשֶׂה״״.                                                                                                                                    |

## Tzemach Tzedek

## Ohr HaTorah

## Parshas Shemini

## להבין ענין לויתן ושור הבר

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                         |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| If so, it is certainly from a level much higher than the union that comes through a <i>lav</i> .                                                                                                                                                                                                 | אם כן — הוא בודאי מבחינה עליונה יותר הרבה מענין ה.יחוד שעל-ידי לא תעשה                                                                                  |
| As mentioned in the discourse “ <i>Chayav inish l'besumei</i> ” — that the level of <i>mesirus nefesh</i> and <i>teshuvah</i> is above both <i>aseh</i> and <i>lav</i> , until one does not know between..., etc.                                                                                | בנזכר בסד"ר ד"ה "חייב איניש לבסומי" — שבחינת מסירת נפש ותשובה היא למעלה מבחינת עשה ולא תעשה — "עד דלא ידע בין" כו                                       |
| And also according to Kabbalah, this can be explained — for it is known that there are four levels in the union of Abba and Imma, etc.                                                                                                                                                           | וגם על-פי קבלה יש לישב — כי נודע שיש ד' בחינות 'ב'יחוד או"א כו                                                                                          |
| And it may also be said that through <i>mesirus nefesh</i> the union of Abba and Imma is drawn — just as they are elevated into the Chochmah and Binah of Kesser, where their place was before the sin of the Tree of Knowledge, etc.                                                            | גם יש לומר — שעל-ידי מסירת נפש נמשך יחוד או"א — כמו שהם מתעלים בתקמה-בינה דקתר, ששם הוא 'מקומם קדם חטא עץ הדעת כו                                       |
| And even though all this requires actual <i>mesirus nefesh</i> — nevertheless, a radiance from this is certainly drawn through <i>mesirus nefesh</i> in <i>Krias Shema</i> , as explained in the second <i>biur</i> on <i>Pekudei</i> there, in the explanation of “ <i>Arise, go forth...</i> ” | והגם שכל זה על-ידי מסירת נפש בפעל — אך בודאי הארה מזה ממש נמשכת על-ידי מסירת נפש בקריאת שמע, וכמו שזנזכר בפיאור השני ד"פקודי" הנ"ל 'בפירוש "קומי לך" כו |
| If so, from this is understood the greatness of the service of the above-mentioned <i>Nunei Yama</i> (fish of the sea), whose main service is in <i>kavanos</i> (spiritual intentions) and <i>yichudim</i> (unifications).                                                                       | ואם כן, מזה מוכן מעלת עבודת נוגי ימא הנ"ל, שעקר עבודתם בכונות ויחודים                                                                                   |
| And see what is written in the <i>biur</i> on “ <i>Place me as a seal</i> ” regarding the concept of an <i>impressed seal</i> , etc., like the elevation of the soul in the level of “ <i>To You, Hashem, I lift up my soul,</i> ” etc.                                                          | ועין מה שכתוב בפיאור ד"שימני כחותם", מענין "חותם שוקע" כו, כמו עליות הנשמות בבחינת "אלוף 'ה' נפשי אשא" כו                                               |
| And what was said, that their service is with <i>coolness</i> — that is because fish do not have in them the element of fire.                                                                                                                                                                    | וימה שזאמר שעבודתם בקרירות — הנה דגים אין בהם יסוד האש                                                                                                  |
| And the idea is that this is higher than <i>fiery flames</i> , and as is explained on the verse “ <i>You have captured my heart, my sister, my bride,</i> ” — that the life-force of <i>bittul</i> is higher than the <i>fiery flames</i> of <i>kallah</i> (the yearning bride).                 | והענין — שזה גבוה מ"רשפי אש", ובנזכר על פסוק "לבבתי אחתי כלה", שחזי הבטול גבוה מ"רשפי אש" דכלה                                                          |
| And this is the meaning of “ <i>Say to wisdom: you are my sister</i> ” — for “ <i>my sister</i> ” is the level of <i>bas avi</i> , nullification, etc.                                                                                                                                           | וזהו "אמר לתקמה אחותי את", כי "אחותי" היא בחינת "'בת אבי", בטול כו                                                                                      |
| And therefore Moshe Rabbeinu said, “ <i>Where will I get meat?</i> ” — which is the element of fire, etc.                                                                                                                                                                                        | ולכן אמר משה רבינו: "מאין לי בשר" כו — שהוא 'יסוד האש כו                                                                                                |
| But he said, “ <i>Also all the fish of the sea...</i> ” — which were above even the level of <i>Nunei Yama</i> .                                                                                                                                                                                 | אבל אמר: "גם את כל דגי הים", שהיו למעלה גם מבחינת נוגי ימא                                                                                              |

## Tzemach Tzedek

## Ohr HaTorah

## Parshas Shemini

## להבין ענין לויתן ושור הבר

|                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                         |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| (It may be said that it was in a manner where <i>sea and land were equal</i> , like the splitting of the sea, which is through a higher level, for the <i>manna</i> , the bread from heaven, dripped from <i>Atikah</i> , etc., which is higher than <i>yam</i> and <i>aretz</i> . | יש לומר שהיה על דרך ששונה ים ויבשה, וכמו קריעת ים־סוף, שהוא על־ידי בחינה עליונה יותר, כי המן — לחם מן השמים — דנטף מעתיקא כו', שלמעלה (מבחינת ים וארץ). |
| And from this is drawn “ <i>They shall multiply like fish in the midst of the land.</i> ”                                                                                                                                                                                          | ו"מזה נמשך: "וידגו לרוב בקרב הארץ"                                                                                                                      |
| Or it may be said that his intention was that <i>fish</i> , as they become clothed below, become material — whereas <i>Nunei Yama</i> remain spiritual.                                                                                                                            | או יש לומר שפונתו: שהדגים — כשנתלבשו למטה — יתגשמו כו', מה שאין פן נוני ימא פרוחניות                                                                    |
| And the explanation of “ <i>Is the hand of Hashem short?</i> ” — is to draw down this <i>bittul</i> even into meat, like the splitting of the sea, and like the elevation of the <i>Shor HaBor</i> in the future, through the <i>battle</i> [with Leviathan], etc.                 | ופירוש "היד ה' תקצר" — להמשיך בטול זה אפלו בפשר, וכמו קריעת ים־סוף, וכמו עלוי שור הבר 'לעתיד על־ידי הקניגי כו'                                          |
| And the idea of flight — see what is written regarding “ <i>they glide upon the water,</i> ” etc.                                                                                                                                                                                  | וענין הטיסה — עין מה שכתוב גבי "ושטים על־פני ה'מים" כו'                                                                                                 |
| And as is written — that the Arizal attained in a quarter of an hour what would take seventy years, etc.                                                                                                                                                                           | ועל דרך מה שכתוב — שהאר"ל השיג ברבע שעה 'מה שצריך לשבעים שנה כו'                                                                                        |
| Through <i>mesirus nefesh</i> , the union of Abba and Imma is higher than positive commandments and even higher than prohibitions — because it is <i>kum v'aseh</i> (a positive act).                                                                                              | על־ידי מסירת נפש — יחוד או"א גבוה ממצוות ועשה ו'אפילו מלא תעשה — כי הוא "קום ועשה"                                                                      |
| Therefore, the service of <i>Nunei Yama</i> is higher than that of <i>Yabashah</i> — for they are <i>yichudim</i> like <i>mesirus nefesh</i> , an <i>impressed seal</i> : “ <i>To You, Hashem, I lift up my soul,</i> ” etc.                                                       | לכן, עבודת נוני ימא גבוה מיבשה — שהם יחודים כמו מסירת נפש, "חותם שוקע", "אליה ה' נפשי 'אשא" כו'                                                         |
| And what was said about their <i>coolness</i> — it is like the level of “ <i>my sister</i> ”, which is higher than <i>kallah</i> (bride).                                                                                                                                          | ומה שנאמר בקרירותם — על דרך בחינת "אחותי", "שלמעלה מבחינת כלה"                                                                                          |
| And as is written “ <i>From where shall I have meat?</i> ” — for <i>fiery flames</i> only apply from Beriah-Yetzirah-Asiyah into Atzilus, as it says “ <i>My soul thirsts for You,</i> ” etc., when one is in the <i>midbar</i> (desert).                                          | וכמו שכתוב "מאין לי בשר" — שפרשו, כי 'רשפי אש' שייך רק מבריה־יצירה־עשיה לאצילות, כמו 'שכתוב "צמאה לך נפשי" כו', והינו בהיותו במדבר כו'                  |
| And she was brought out then and burned in the <i>fiery flames</i> of <i>shalhevesh</i> — unlike in Atzilus itself, like one who stands in the sea, where there is no thirst — only sailing in the sea of wisdom, etc.                                                             | הוציאה אז ונשרפה ב'רשפי אש' "שלִהֶבֶת", מה שאין פן באצילות עצמה, כמו שעומד בים — אין שייך 'צמאון, רק שטים בים הקמה כו'                                  |

**Tzemach Tzedek**  
**Ohr HaTorah**  
**Parshas Shemini**  
**להבין ענין לוייתן ושור הבר**

**[NOTE: 📖 Summary]**

This deep Chassidic discourse explores the mystical symbolism of **לוייתן (Leviathan)**, **שור הבר (Shor HaBor)**, and **נוני ימא (Fish of the Sea)** as metaphors for different modes of spiritual connection and Divine service.

- **Leviathan** represents the **union of Abba and Imma (Chochmah and Binah)** — a level of Divine unity rooted in absolute *bittul ha-yesh* (self-nullification). This union is *תריין דלא מתפרשין* (inseparable) and connects **Ein Sof** to the world through an internal, constant bond — a “seal that presses inward.”
- **Shor HaBor**, by contrast, symbolizes the union of **Ze’ir Anpin and Malchus** — particularly **Malchus when it descends into Beri’ah-Yetzirah-Asiyah (BY" A)**, engaging with *yesh*, the realm of separate existence. This connection is made through **action** (*kum ve’aseh*) — mitzvos and concrete service. It embodies a spiritual descent to refine the physical world, termed the *outer field* or *Bar*.
- **Nunei Yama**, the souls that originate in the Leviathan-level of union, are likened to **fish of the sea**. They live in an environment of complete *bittul*, “swimming” in Divine wisdom. Their avodah is not fiery yearning (*rishpei eish*) but **calm, deep contemplation and mesirus nefesh**, beyond passion — a still, cool flame. This inner service draws the union of Abba and Imma into the world.

The discourse emphasizes that:

- **Positive commandments** can draw the *lower* unity (Ze’ir and Malchus),
- **Negative commandments** access *higher levels*, since they are rooted in **bittul and restraint**,
- But **mesirus nefesh** alone **draws the highest unity** — that of Abba and Imma.

This theme appears in:

- The *Levi'im* who serve with song and internal devotion,
- The image of *fish* with no element of fire — a symbol of cold, clear nullification,
- The concept that the **future revelation** (e.g., Leviathan vs. Shor HaBor) is a synthesis between transcendent light and worldly integration.

 **Practical Takeaway**

## Tzemach Tzedek

### Ohr HaTorah

### Parshas Shemini

#### להבין ענין לוייתן ושור הבר

- Not all spiritual growth comes through passion or fiery emotion. In fact, **the highest connection to Hashem comes through inner calm, deep *bittul*, and quiet consistency** — especially through **mesirus nefesh** in kavannah (intention) and bitachon (trust).
- Don't measure the depth of your davening or learning only by how emotional it felt — sometimes the **cool, steady moments of inner surrender** are holier than the loudest excitement.
- **When faced with struggle**, especially in a world full of distractions and separateness (like *Yabashah*), know that **your mesirus nefesh**, even in small moments (e.g., standing up for what's right, saying Shema with intention, doing mitzvos with inner sincerity), is what truly connects **Ein Sof** to the world.

#### Chassidic Story

#### The Baal Shem Tov and the Silent Jew

The Baal Shem Tov once visited a small village where the Jews were poor and unlearned. After davening in shul, the Baal Shem Tov looked perplexed, even distressed. His students asked what was wrong.

He said: "The gates of Heaven are closed... our tefillos are not rising."

Suddenly, a simple Jew at the back of the shul — a wagon driver who could barely read — stood up and said quietly:

"Master of the World, I don't know how to pray. But I love You. I give You everything. My hands, my horse, my life — they're Yours."

At that moment, the Baal Shem Tov smiled and said:

**"Now the gates are open."**

He explained to his students: that man's **inner surrender**, with no noise, no fire, just **pure bittul**, reached higher than all their learned prayers. **END NOTE]**